

Eiropas Savienības
Padome

**Briselē, 2016. gada 11. jūlijā
(OR. en)**

10796/16

**ECOFIN 678
UEM 264**

LEĢISLATĪVIE AKTI UN CITI DOKUMENTI

Temats: PADOMES LĒMUMS, ar ko konstatē, ka Portugāle nav efektīvi rīkojusies, reaģējot uz Padomes 2013. gada 21. jūnija ieteikumu

PADOMES LĒMUMS (ES) 2016/...

(... gada ...),

**ar ko konstatē, ka Portugāle nav efektīvi rīkojusies,
reaģējot uz Padomes 2013. gada 21. jūnija ieteikumu**

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 126. panta 8. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

tā kā:

- (1) Saskaņā ar Līguma 126. pantu dalībvalstis izvairās no pārmērīga valsts budžeta deficīta.
- (2) Stabilitātes un izaugsmes pakta pamatā ir mērķis panākt stabilu valdības finansiālo stāvokli, kas ir veids, kā stiprināt priekšnosacījumus cenu stabilitātei un spēcīgai, ilgtspējīgai izaugsmei, kura ir labvēlīga jaunu darbavietu radīšanai. Stabilitātes un izaugsmes pakts ietver Padomes Regulu (EK) Nr. 1467/97¹, kas pieņemta, lai veicinātu pārmērīga vispārējās valdības budžeta deficīta tūlītēju novēršanu.

¹ Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 (1997. gada 7. jūlijs) par to, kā pāātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L 209, 2.8.1997., 6. lpp.).

- (3) Padome, rīkojoties pēc Komisijas ieteikuma, 2009. gada 2. decembrī saskaņā ar Līguma 126. panta 6. punktu nolēma, ka Portugālē pastāv pārmērīgs budžeta deficīts, un saskaņā ar Līguma 126. panta 7. punktu un Regulas (EK) Nr. 1467/97 3. pantu sagatavoja ieteikumu, lai novērstu pārmērīgu budžeta deficītu, vēlākais, līdz 2013. gadam¹. Pamatojoties uz Portugāles iestāžu finansiālā atbalsta sniegšanas lūgumu, kas bija adresēts Savienībai, dalībvalstīm, kuru valūta ir euro, un Starptautiskajam Valūtas fondam (SVF), Padome Portugālei piešķīra Savienības finansiālo atbalstu². Starp Komisiju un Portugāles iestādēm 2011. gada 17. maijā tika parakstīts saprašanās memorands par īpašiem ekonomikas politikas nosacījumiem ("sapršanās memorands"). Kopš tā laika Padome, pamatojoties uz Līguma 126. panta 7. punktu, ir sniegusi divus Portugālei paredzētus ieteikumus (2012. gada 9. oktobrī un 2013. gada 21. jūnijā), ar kuriem pārmērīga budžeta novēršanai noteikto termiņu pagarināja attiecīgi līdz 2014. un 2015. gadam. Abos ieteikumos Padome secināja, ka Portugāle ir veikusi efektīvus pasākumus, taču ir norisinājušies negatīvi un negaidīti ekonomikas notikumi, kas lielā mērā nelabvēlīgi ietekmējuši valdības finansiālo stāvokli.

¹ Visi dokumenti saistībā ar pārmērīga deficīta novēršanas procedūru Portugālē ir atrodam šeit:
http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/sgp/deficit/countries/portugal_en.htm

² Padomes Īstenošanas lēmums 2011/344/ES (2011. gada 17. maijs) par Savienības finanšu palīdzības piešķiršanu Portugālei (OV L 159, 17.6.2011., 88. lpp.).

- (4) Jo īpaši, lai līdz 2015. gadam ticami un ilgtspējīgi samazinātu kopējo valdības budžetu zem atsaucēs vērtības 3 % no IKP, Portugālei ieteica: a) panākt kopējā deficīta mērķi: 5,5 % no IKP 2013. gadā, 4,0 % no IKP 2014. gadā un 2,5 % no IKP 2015. gadā, kas atbilst strukturālās bilances uzlabojumam par 0,6 % no IKP 2013. gadā, par 1,4 % no IKP 2014. gadā un par 0,5 % no IKP 2015. gadā, pamatojoties uz Komisijas dienestu 2013. gada maijā veikto Portugāles ekonomikas attīstības prognozes atjauninājumu; b) īstenot pasākumus 3,5 % apmērā no IKP, lai neļautu 2013. gada deficītam pārsniegt 5,5 % no IKP, tostarp 2013. gada Budžeta likumā noteiktos pasākumus un jaunus papildu budžetā iekļautos pasākumus, proti, algu izdevumu samazinājumus, valsts pārvaldes iestāžu darbības efektivitātes palielināšanu, valsts patēriņa samazināšanu un ES līdzekļu labāku izmantošanu; c) pamatojoties uz valsts izdevumu pārskata (*PER*) rezultātiem, pieņemt pastāvīgus konsolidācijas pasākumus vismaz 2,0 % apmērā no IKP, lai panāktu, ka kopējais deficīts 2014. gadā ir 4,0% no IKP, kā arī racionalizēt un modernizēt valsts pārvaldi, novērst funkciju un struktūru dublēšanos valsts sektorā, palielināt pensiju sistēmas ilgtspējību un panākt mērķtiecīgus izmaksu ietaupījumus atsevišķās nozaru ministrijās; d) pieņemt pastāvīgus konsolidācijas pasākumus, kas nepieciešami, lai sasniegtu 2015. gada deficīta mērķi 2,5 % no IKP. Portugālei tika ieteikts arī saglabāt valsts sektora finanšu pārvaldības reformas tempu, līdz 2013. gada beigām pārskatot Budžeta pamatlikumu, lai turpinātu sekmēt budžeta procedūru un budžeta pārvaldības, pārskatatbildības, pārredzamības un vienkāršošanas principu piemērošanu, kā arī turpināt centienus ierobežot valsts uzņēmumu un sabiedriskā un privātā sektora partnerību iespējamās saistības.

- (5) Komisijas dienestu 2013. gada maijā veiktajā Portugāles ekonomikas attīstības prognozes atjauninājumā, uz kuru pamatojās Padomes 2013. gada 21. jūnija ieteikums, tika prognozēts, ka Portugāles ekonomikas rādītājs 2013. gadā samazināsies par 2,3 %, tad turpmākajos divos gados pieaugs attiecīgi par 0,6 % un 1,5 %. Nominālais IKP pieaugums tika prognozēts -0,6 % un 1,8 % attiecīgi 2013. un 2014. gadā, un 2,7 % nākamajā gadā.
- (6) Savā 2013. gada 21. jūnija ieteikumā Padome noteica efektīvas rīcības termiņu (2013. gada 1. oktobris), kas veicama saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1467/97 3. panta 4. punkta noteikumiem. Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 472/2013 10. panta 2. punkta a) apakšpunktu Portugāle bija atbrīvota no pienākuma iesniegt atsevišķu ziņojumu saskaņā ar pārmērīga budžeta deficīta procedūru, un tā iesniedza ziņojumu tikai tās makroekonomikas korekciju programmas satvarā.
- (7) Riski, ka netiks ievērots Padomes 2013. gada 21. jūnija ieteikums, tika uzsvērti turpmākajos novērtējumos. Pamatojoties uz savu 2015. gada Stabilitātes programmas izvērtējumu — pirmo, kas tika veikts pēc ekonomikas korekciju programmas pabeigšanas —, Padome 2015. gada jūlijā secināja, ka pastāv risks, ka Portugāle varētu nenodrošināt atbilstību Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumiem. Arī Komisija savā atzinumā par Portugāles budžeta plāna projektu 2015. gadam secināja, ka pastāv risks par to, ka Portugāle nenodrošinās atbilstību Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumiem. Komisija jo īpaši uzsvēra, ka ir apdraudēta pārmērīga budžeta deficīta savlaicīga novēršana līdz 2015. gadam. Komisija turklāt norādīja, ka strukturālo centienu ir bijis mazāk par ieteikumā minētajiem un 2015. gadā ir nepieciešami papildu strukturālās konsolidācijas pasākumi, lai sekmētu ticamu un ilgtspējīgu pārmērīgā budžeta deficīta novēršanu.

- (8) Atkārtoti novērtējot Portugāles rīcību, kas veikta, lai novērstu pārmērīgu budžeta deficītu līdz 2015. gadam, reaģējot uz Padomes 2013. gada 21. jūnija ieteikumu, var izdarīt šādus secinājumus.
- Saskaņā ar paziņojumu par 2015. gada vispārējās valdības budžeta deficītu un pēc tā validēšanas, ko veic Komisija (*Eurostat*), 2015. gada deficīts bija 4,4 % no IKP, pārsniedzot Līgumā noteikto atsauces vērtību 3,0 % no IKP. Atšķirība attiecībā uz atsauces vērtību lielākoties izskaidrojama ar atbalsta pasākumu finanšu nozarē saistībā ar 2015. gada beigās pieņemto bankas *Banif (Banco Internacional do Funchal, S.A.)* rezolūciju, kas negatīvi ietekmēja valdības budžeta deficītu 1,4 % apmērā no IKP. Ņemot vērā šo elementu un vienreizējo ieņēmumu posteņus, deficīts arī bez vienreizējiem pasākumiem joprojām nedaudz pārsniegtu Līgumā noteikto atsauces vērtību.
 - Strukturālās bilances kumulatīvais uzlabojums 2013.–2015. gada laikposmā tiek lēsts 1,1 % apmērā no IKP, kas ir ievērojami mazāk par Padomes ieteiktajiem 2,5 % no IKP. Ņemot vērā pārskatītā potenciālā ražošanas apjoma pieauguma ietekmi un neparedzētos ieņēmumus vai iztrūkumus salīdzinājumā ar ieteikuma pamatā esošo pamatscenāriju, kumulatīvais uzlabojums ir ievērojami samazināts, sasniedzot -0,1 % no IKP.

- Līdz 2014. gada jūnijam īstenoto pasākumu apjoms atbilst makroekonomikas korekciju programmā izvirzītajiem mērķiem. Pēc tam pastāvīgo konsolidācijas pasākumu apjoms, kas bija 2014. gadam izvirzīto mērķu pamatā, tika ievērojami samazināts, no 2014. gada budžeta izveides laikā plānotajiem 2,3 % no IKP samazinoties līdz aptuveni 1,5 % no IKP prognozēs attiecībā uz 2015. gada budžetu. Tādējādi pasākumu apjoms acīmredzami ir mazāks nekā ieteikts, proti, 2014. gadā veikt papildu pasākumus vismaz 2 % apmērā no IKP. Attiecībā uz 2015. gadu pastāvīgo fiskālās konsolidācijas pasākumu apjoms 2015. gada budžetā tika vēl vairāk samazināts līdz aptuveni 0,6 % no IKP, un tika noteikts pamatmērķis 2,7 % no IKP. Tādējādi jāsecina, ka plānotie strukturālās konsolidācijas pasākumi ir bijuši nepietiekami, lai panāktu ieteikto 2015. gada deficīta mērķi 2,5 % apmērā no IKP. Faktiskais 2015. gada deficīts liecina, ka plānotie pasākumi ir bijuši nepietiekami.
- Kopumā budžeta nominālo deficīta samazināšanos kopš 2014. gada jūnija veicināja ekonomikas atveseļošanās un zemāki procentu izdevumi, ņemot vērā zemās procentu likmes. Neparedzētie ieņēmumi netika izmantoti, lai veicinātu deficīta samazināšanu, un strukturālo konsolidācijas pasākumu apjoms nebija pietiekams, lai sasniegtu izvirzītos mērķus.
- Vispārējās valdības bruto parāds kopš Padomes 2013. gada 21. jūnija ieteikuma kopumā nostabilizējās, 2013. gada beigās sasniedzot 129,2 % no IKP, 2014. gadā — 130,2 % no IKP un 2015. gadā — 129,0 % no IKP atbilstīgi Komisijas 2016. gada pavasara prognozei.

- Fiskālās un strukturālās reformas, lai arī diferencētā ātrumā, ir pavirzījušas uz priekšu lielākajā daļā jomu. Budžeta pamatlikums tika pārskatīts un nostiprināts, un pilnībā tas stāsies spēkā 2018. gada septembrī. Ir paveikts nopietns darbs, lai novērstu nodokļu nemaksāšanu un izvairīšanos no to maksāšanas, kā arī lai reformētu nodokļu pārvaldību. Pensiju sistēmas ilgtermiņa ilgtspēja pēdējos gados tika uzlabota, taču joprojām pastāv īstermiņa un ilgtermiņa problēmas. Reformas veselības aprūpes sistēmā, lai nodrošinātu Valsts veselības dienesta (*NHS*) ilgtspēju, virzās uz priekšu atbilstīgā ātrumā. Lai uzlabotu fiskālo pārvaldību reģionālā un vietējā līmenī, pēdējos gados tika īstenotas valsts pārvaldes reformas, kā arī reformas sabiedriskajā un privātajā sektorā (SPS) un valsts uzņēmumos (VU), jo īpaši ekonomikas korekciju programmas laikā.

- (9) Tāpēc var secināt, ka Portugāles pasākumi, reaģējot uz Padomes 2013. gada 21. jūnija ieteikumu, ir bijuši nepietiekami. Portugāle līdz 2015. gadam nav novērsusi pārmērīgo budžeta deficītu. Fiskālo pasākumu apjoms ir būtiski mazāks par to, ko bija ieteikusi Padome,

IR PIENĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Portugāle nav efektīvi rīkojusies, reaģējot uz Padomes 2013. gada 21 jūnija ieteikumu.

2. pants

Šis lēmums ir adresēts Portugāles Republikai.

Briselē,

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs*
